

بسمه تعالی

بولتن اخبار و تحولات اقتصادی ترکیه - ۱۸

هفته اول مرداد ۱۴۰۵

سفارت جمهوری اسلامی ایران - آنکارا

عناوین اخبار:

- خط لوله جدید نفت از عراق به ترکیه

- جنگ خلیج فارس : تاثیر تنگه هرمز بر اقتصاد ترکیه

- دیدار وزیر حمل و نقل ترکیه با نخست وزیر عراق

- دیدار وزیر انرژی ترکیه با معاون نخست وزیر روسیه در مسکو

- افزایش ۲۰ درصدی صادرات روغن آفتابگردان ترکیه

- فروش طلای معدن سیانیدی به شرکت انگلیسی ACG Acquisition

- عملیات همزمان در ۱۲ استان ترکیه در راستای مباره با فساد اداری - گمرکی

- تسریع در روند بازگشایی دروازه گمرکی نصیبین - کامیشلی با سوریه

- جنگ آمریکا - ایران و افزایش قیمت گازوئیل در ترکیه

- اختلاف نفتی عراق و ترکیه: آیا می‌توان آنچه را که در داوری از دست رفت، در میز مذاکره به دست آورد؟

خط لوله جدید نفت از عراق به ترکیه

آغاز مجدد جنگ بین آمریکا و ایران، کشورهای منطقه وابسته به صادرات نفت را به دنبال راه‌حل‌های فوری سوق می‌دهد. عراق تصمیم گرفته است که در آینده نزدیک خط لوله‌ای به بنادر ترکیه، سوریه و اردن احداث کند. عراق به دلیل بحران و محاصره مداوم تنگه هرمز، در حال تسریع ساخت خط لوله نفت به بنادر مدیترانه‌ای در ترکیه و سوریه است. این خط لوله که قرار است از منطقه نفت‌خیز بصره در جنوب و کرکوک در شمال تا بنادر جیحان در ترکیه و بانیاس در سوریه (واقع در بین طرطوس و لاذقیه) احداث شود، قرار است بعداً به عقبه در ساحل دریای سرخ اردن امتداد یابد.

باسم محمد خدیر، وزیر نفت عراق، در مصاحبه‌ای با خبرگزاری رسمی این کشور، اظهار داشت که مطالعه‌ای در مورد امکان‌سنجی این خط لوله در حال انجام است و آنها استراتژی روشنی برای یافتن مسیرهای جدید صادرات نفت عراق دارند. عراق اقتصادی دارد که به شدت به تجارت نفت وابسته است. صادرات نفت معمولاً بیش از ۹۰ درصد از درآمد دولت را تشکیل می‌دهد. حقوق ماهانه بیش از ۱۰ میلیون نفر در کشور، از جمله کارمندان دولت، مستمری‌بگیران و دریافت‌کنندگان رفاه اجتماعی، به نفت وابسته است.

جستجوی فوری برای مسیرهای جدید صادرات

تنگه هرمز ماه‌هاست که به دلیل جنگ جاری عملاً مسدود شده است. با کاهش تولید نفت به دلیل درگیری، دولت عراق به سرعت در حال جستجوی مسیرهای صادراتی جایگزین است. با این حال، حتی اگر نفت با دور زدن تنگه هرمز صادر شود، تهدید حملات ایران به خطوط لوله و سایر تأسیسات نفتی در منطقه همچنان پابرجاست. صادرات نفت از طریق زمین هم گران‌تر و هم کم‌بازده‌تر از دریا است. در حال حاضر، دولت مرکزی بغداد از خط لوله موجود که از مناطق کردنشین شمال عراق به ترکیه امتداد دارد، استفاده می‌کند.

خط لوله‌ای که ۲۳ سال از سرویس خارج شده بود، دوباره فعال می‌شود

نمایندگان عراق و سوریه چند روز پیش در جریان سفر علی الزبیدی، نخست وزیر عراق، به واشنگتن، بیانیه‌ای مبنی بر تمایل خود برای فعال کردن مجدد خط لوله نفتی که از هر دو کشور عبور می‌کند و در حال حاضر از

سرویس خارج شده است، امضا کردند. این خط لوله ظرفیت ۷۰۰۰۰۰ بشکه در روز (هر کدام ۱۵۹ لیتر) را دارد. تصمیم گرفته شد که شرکت غول انرژی آمریکایی شورون، رهبری کنسرسیوم مربوطه را بر عهده بگیرد. این خط لوله که در جریان حمله آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳ آسیب دید، از آن زمان تاکنون غیرفعال بوده است. فعالیت‌های انرژی در عراق نیز در منطقه خودمختار کردستان در شمال این کشور به دلیل جنگ با ایران تحت فشار قرار دارد. شرکت انرژی آمریکایی **HKN Energy** و شرکت اماراتی دانا گاز، که در این منطقه که اغلب مورد اصابت گلوله قرار می‌گیرد، فعالیت می‌کنند، به دلیل تشدید مجدد درگیری‌ها، عملیات خود را به طور موقت متوقف کرده‌اند.

جنگ خلیج فارس، تأثیر تنگه هرمز بر اقتصاد ترکیه

تشدید مجدد درگیری‌ها بین آمریکا و ایران، اقتصاد ترکیه را از نظر مبارزه با تورم و کسری حساب جاری تحت فشار قرار می‌دهد. تنش فزاینده، قیمت نفت را افزایش می‌دهد و نگرانی‌های زیادی در مورد امنیت مسیرهای تجاری، به ویژه تنگه هرمز، وجود دارد. رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور، اخیراً اعلام کرد که در مجموع ۱ تریلیون لیر ترکیه فرصت‌های وام مطلوب برای شرکت‌های تولیدی فراهم خواهد شد. با این حال، نمایندگان کسب و کار هشدار می‌دهند که اگر جنگ ادامه یابد و قیمت نفت از ۱۰۰ دلار فراتر رود، تمام اهداف برای آینده نزدیک مختل خواهد شد.

نگرانی‌های تورم و کسری حساب جاری

احتمال عبور قیمت نفت خام برنت از مرز ۱۰۰ دلار در صورت ادامه جنگ، تقویت می‌شود، زیرا قیمت نفت خام برنت در هفته گذشته بیش از ۱۰ درصد افزایش یافته و از ۸۵ دلار فراتر رفته است. با نزدیک شدن کشورها به اتمام ذخایر استراتژیک نفت خود، انتظار می‌رود موج جهانی تورم، جهان را به طور اجتناب‌ناپذیری تکان دهد، مگر اینکه در کوتاه‌مدت آتش‌بس و صلح برقرار شود. در این مرحله، میزان اختلال اقتصادی ناشی از تورم بالا در ترکیه، همسایه ایران، در صورت ادامه جنگ، نگران‌کننده است. اقتصاد ترکیه با خطر جدی تورم سالانه بیش از ۳۰ درصد و کسری حساب جاری که انتظار می‌رود تا پایان سال از ۵۰ میلیارد دلار فراتر رود، روبرو است. طبق محاسبات بانک مرکزی ترکیه، هر ۱۰ دلار افزایش در قیمت نفت باعث افزایش ۲.۶ میلیارد دلاری کسری حساب جاری در ۱۲

ماه آینده می‌شود. با افزایش قیمت نفت، که در آخرین برنامه اقتصادی میان‌مدت ترکیه به طور متوسط ۶۵ دلار در سال ۲۰۲۶ پیش‌بینی شده است، کسری حساب جاری ترکیه نیز سالانه به ۵۰ میلیارد دلار افزایش می‌یابد. در حالی که کسری حساب جاری پیش‌بینی شده در آخرین برنامه اقتصادی میان‌مدت برای پایان سال ۲۰۲۶ بالغ بر ۲۲.۳ میلیارد دلار می‌باشد، فعالان بازار اکنون در پیش‌بینی‌های پایان سال خود در مورد سطوح ۶۰ میلیارد دلار بحث می‌کنند.

آیهان زیتین‌اوغلو، رئیس اتاق صنایع کج‌اعلی، بعنوان شهر صنعتی که میزبان بسیاری از شرکتهای بزرگ خودروسازی و صنایع دفاعی ترکیه می‌باشد با اشاره به اینکه کسری حساب جاری ۱۲ ماهه ترکیه به ۳۷ میلیارد دلار رسیده است، گفت: اگر روند جنگ همزمان با شرائط موجود اقتصادی کشور که کاهش ۲.۹ درصدی تولیدات صنعتی در ماه می ۲۰۲۶ را شاهد هستیم ادامه یابد، تا پایان سال ۲۰۲۶ کسری حساب جاری ۶۰ تا ۷۰ میلیارد دلار خواهیم داشت که این در واقع یک مشکل بسیار جدی برای ترکیه خواهد بود.

بولنت آیمن، رئیس افتخاری انجمن صادرکنندگان مبلمان، کاغذ و محصولات جنگلی ترکیه نیز اظهار داشت: با شروع مجدد جنگ آمریکا با ایران، نگرانی‌ها در دنیای تجارت افزایش یافته است. وی با بیان اینکه شرکت‌ها، که از قبل به دلیل تورم بالا تحت فشار هزینه بودند، ضربه دیگری از افزایش قیمت نفت خورده‌اند. با طولانی شدن جنگ، شاهد مشکلات در بخش‌هایی که به شدت به بازارهای خارجی متکی هستند، خواهیم بود. ترازنامه همه صنعتگران در وضعیت وحشتناکی قرار دارد؛ تولیدکنندگان و صادرکنندگان دیگر جایی برای نفس کشیدن ندارند.

دیدار وزیر حمل و نقل ترکیه با نخست وزیر عراق

عبدالقادر اورال اوغلو، وزیر حمل و نقل و زیرساخت ترکیه که به عراق سفر کرده است علاوه بر دیدار با همتای عراقی خود با علی الزیدی، نخست وزیر عراق در بغداد دیدار و گفتگو کرد. اورال اوغلو، پس از این دیدار با بیان اینکه پروژه جاده توسعه در حال اتمام است، اعلام داشت: نقش مهم و اساسی کریدورهای حمل و نقل از نظر اتصال در شرایط عادی و بحرانی بر همگان مشخص شده است. در پس جنگ روسیه و اوکراین در شمال ما و درگیری ایران و آمریکا و اسرائیل در منطقه که بسیار به عراق و ما نزدیک است، درس‌هایی وجود دارد که باید از اینها آموخته شود. ما از قبلا این موارد را در مورد نحوه مدیریت شرایط بحرانی پیش‌بینی کرده بودیم. اورال اوغلو

اظهار داشت که پروژه جاده توسعه که محور سفر وی به عراق بوده است به پایان رسیده و فقط نواقص بسیار جزئی باقی مانده که می‌توان آنها را کامل نمود. اورال اوغلو با اشاره به اینکه نخست وزیر عراق پیشنهاداتی در مورد تأمین مالی این پروژه ارائه کرده است، گفت که انتظار دارند این پیشنهادات در دیدار الزیدی با رجب طیب اردوغان در جریان سفرش به ترکیه نهایی شود. امیدواریم امسال جاده توسعه را آغاز کنیم. ما همچنین در مورد شبکه‌های فیبر نوری که باید در این پروژه گنجانده شوند با وزیر ارتباطات عراق گفتگو کردیم. ما می‌خواهیم جاده توسعه را در مدت زمان بسیار کوتاهی تکمیل کنیم.

دیدار وزیر انرژی ترکیه با معاون نخست وزیر روسیه در مسکو

آلپ ارسلان بایراکتار، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه اعلام کرد که با الکساندر نواک، معاون نخست وزیر روسیه، در مسکو دیدار کرده است. بایراکتار در پستی در حساب کاربری خود در شبکه‌های اجتماعی اظهار داشت که آنها به طور جامع دستور کار انرژی ترکیه و روسیه را با نواک ارزیابی کردند و افزود: ما در مورد همکاری خود در زمینه گاز طبیعی و پیشرفت حاصل شده در پروژه نیروگاه هسته‌ای آکویو رایزنی نمودیم. ما در مورد پیشبرد کارهای موجود و افزودن زمینه‌های جدید همکاری به دستور کار مشترک خود تبادل نظر کردیم. در دوره آینده، تمرکز ما بر گسترش گفتگوی انرژی با زمینه‌های جدید کاری خواهد بود که به پویایی‌های در حال تغییر جهانی پاسخ می‌دهند و ارزش متقابل ایجاد می‌کنند.

الکساندر نواک، معاون نخست وزیر روسیه و آلپ ارسلان بایراکتار، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه، در مسکو دیدار کردند تا درباره آینده همکاری‌های انرژی گفتگو کنند. در این دیدار، تأمین گاز طبیعی و نفت، خطوط لوله ترک‌استریم و بلواستریم و پروژه نیروگاه هسته‌ای آکویو بررسی شد. نواک اظهار داشت که مشارکت انرژی بین دو کشور از اهمیت استراتژیک برخوردار است.

افزایش ۲۰ درصدی صادرات روغن آفتابگردان ترکیه

صادرات روغن آفتابگردان از ترکیه در نیمه اول سال به ۶۶۴ میلیون دلار رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۰.۱ درصد افزایش داشته است. منطقه جنوب شرقی آناتولی با صادرات ۳۰۲.۶ میلیون دلار همچنان نیروی محرکه این بخش بوده است.

براساس گزارش انجمن صادرکنندگان ترکیه، در دوره ژانویه تا ژوئن ۲۰۲۶، ۴۰۲،۸۹۵ تن روغن آفتابگردان از ترکیه صادر شده است. این بخش از این صادرات ۶۶۴ میلیون دلار درآمد داشته است که صادرات آن را در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۸ درصد از نظر مقدار و ۲۰.۱ درصد از نظر ارزش دلاری افزایش نشان می دهد. منطقه جنوب شرقی آناتولی که سهم قابل توجهی در صادرات روغن آفتابگردان ترکیه دارد، در همین دوره ۳۰۲،۵۹۲،۰۰۰ دلار صادرات داشته است. صادرات این منطقه در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۲۳.۱ درصد افزایش یافته است.

در این دوره، بیشترین میزان صادرات روغن آفتابگردان از ترکیه به جیبوتی بود که با ۲۶.۶ درصد افزایش به ۲۱۹،۷۳۲،۰۰۰ دلار رسید. پس از آن سودان با ۷۵،۸۷۹،۰۰۰ دلار صادرات، با ۳۵.۶ درصد افزایش و لیبی با ۵۵،۸۰۱،۰۰۰ دلار، با ۲۶ درصد افزایش قرار داشتند.

نیهایت اویسالی، رئیس هیئت مدیره بخش غلات، حبوبات، دانه های روغنی انجمن صادرکنندگان ترکیه اظهار داشت که عدم قطعیت های ایجاد شده توسط جنگ بین روسیه و اوکراین در حوزه دریای سیاه ادامه دارد، که از نظر تأمین مواد اولیه برای تولید روغن آفتابگردان از اهمیت بالایی برخوردار است. وی اظهار داشت که آنها دوره ای را پشت سر می گذارند که به دلیل تنش ها در خاورمیانه، سفارشات در برخی از گروه های مصرف کننده با تأخیر یا کاهش مواجه شده است. وقتی صحبت از دسترسی به غذا و امنیت موجودی می شود، می بینیم که تقاضای جهانی برای مایحتاج اولیه مانند روغن آفتابگردان و ماکارونی کاهش نیافته است. صادرات روغن آفتابگردان ما که در نیمه اول سال از ۴۰۰ هزار تن فراتر رفت، ملموس ترین شاخص نقش حیاتی تأمین کننده ای بود که ما بر عهده گرفته ایم. داشتن بیشترین سهم بازار در یک جغرافیای وسیع و چالش برانگیز، به ویژه در خاورمیانه و آفریقا، بار دیگر انعطاف پذیری لجستیکی و تولیدی صنعت غذایی ترکیه را در مواقع بحرانی تأیید کرده است.

محمت اوزیورت، تولیدکننده روغن آفتابگردان و صاحب کارخانه روغن PAM در شهر غازی آنتپ و رئیس اتاق بازرگانی منطقه نزیپ، نیز گفت که بخش روغن آفتابگردان، که ارزش افزوده قابل توجهی به صادرات غازی آنتپ می‌دهد، پتانسیل رشد بالایی دارد.

فروش طلای معدن سیانیدی به شرکت انگلیسی ACG Acquisition

معدن طلای سیانیدی در شهر بالیکسیر ترکیه که هم اکنون زیر نظر هلدینگ چالیک فعالیت می‌نماید به یک شرکت مستقر در لندن فروخته شد. این معدن قرار است دو سال بعد به شرکت انگلیسی ACG Acquisition تحویل داده شود. شرکت مزبور نیز قصد دارد معدن مزبور را گسترش دهد.

افزایش ظرفیت معدن طلای سیانیدی، مس و روی در بالیکسیر برنامه‌ریزی شده است. طبق پروژه، مساحت معدن در فاز اول از ۹۵.۹۲ هکتار به ۱۸۶.۲۰ هکتار و سپس در طول زمان به ۳۴۲ هکتار افزایش خواهد یافت و تولید انفجاری در این منطقه که ۲۲۵ متر از مناطق مسکونی فاصله دارد، ادامه خواهد یافت. نزدیکترین شهرک و مناطق مسکونی در ۲۲۵ متری محل پروژه واقع شده‌اند. این بدان معناست که ساکنان منطقه قادر خواهند بود انفجارها را از خانه‌های خود احساس کنند. منطقه پروژه شامل مزارع کشاورزی، جنگل‌های مخروطی و خاک ارگانیک به همراه پوشش گیاهی طبیعی است. طبق گزارش ارزیابی اثرات زیست‌محیطی که به وزارت محیط زیست، شهرسازی و تغییرات اقلیمی ترکیه ارائه شده است، ذخیره سنگ معدن از نظر اقتصادی ۲۲.۳۳ میلیون تن تخمین زده می‌شود.

گفتنی است، چندی قبل نیز شرکت دارسازی سانوول ترکیه توسط یک شرکت انگلیسی خریداری شد. سانوول، یکی از تولیدکنندگان قدیمی داروسازی ترکیه، به شرکت مدیریت سرمایه آفندیس مستقر در لندن منتقل شده است. در حالی که خانواده بنیانگذار سهام اکثریت خود را فروخته‌اند، این شرکت در حال ورود به دوران جدیدی تحت مدیریت صندوق‌های خارجی استسانوول، بازیگر مهمی در بخش داروسازی ترکیه، تحت کنترل یک صندوق سرمایه‌گذاری خارجی قرار گرفته است. این شرکت که در سال ۱۹۸۳ توسط ارول توکسوز تأسیس شد، پس از انتقال سهام، بخشی از شرکت به مدیریت سرمایه آفندیس مستقر در لندن شده است.

افزایش هزینه‌ها و شرایط رقابتی در سال‌های اخیر باعث شد که این شرکت به دنبال تأمین مالی جدید باشد. اختلافات استراتژیک بین شرکا نیز این روند را تسریع کرد و منجر به تصمیم فروش شد. در سال ۲۰۲۰، سانوول ۳۰ درصد از سهام خود را به کنسرسیومی از سرمایه‌گذاران بین‌المللی به مبلغ ۲۰۰ میلیون دلار واگذار کرد. شرکت مدیریت سرمایه آفندیس به دلیل سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی در اروپا و خاورمیانه که نیاز به تحول عملیاتی دارند، شناخته شده است. این صندوق که شامل شرکت‌های فعال در بخش‌های غذا و مراقبت‌های بهداشتی در سبد سرمایه‌گذاری خود است، با سرمایه‌گذاری سانوول، مستقیماً وارد بخش داروسازی ترکیه شده است. سانوول که در تأسیسات تولیدی خود در سیلیوری، استانبول فعالیت می‌کند، ظرفیت تولید سالانه تقریباً ۳۰۰ میلیون جعبه دارو را دارد. این شرکت با تولید فرمولاسیون‌های مختلف دارویی در تأسیسات مورد تأیید سازمان بهداشت جهانی، با بیش از ۱۸۰ محصول به بازارهای داخلی و صادراتی خدمات ارائه می‌دهد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد، ۱۵ شرکت از ۲۰ شرکت بزرگ داروسازی در ترکیه توسط سرمایه‌های خارجی تصاحب شده‌اند.

شرکت‌های داروسازی چندملیتی فعال در ترکیه سال‌هاست که با ادعاهای مختلف شکایت می‌کنند؛ آنها این شکایات را به بروکسل، مقر اتحادیه اروپا، بردند و ترکیه مورد تحقیق و حتی شکایت قرار گرفت. سپس، کارشناسان غربی آمدند و «اتاق‌های مخفی» شرکت‌های ترکیه‌ای، انجمن داروسازان و انبارها را بازرسی کردند، اما هیچ مدرکی پیدا نکردند. مشکلات در فرآیندهای صدور مجوز به عنوان یکی دیگر از موانع اصلی شرکت‌های داروسازی داخلی تلقی می‌شود. به همه این دلایل، اکثر شرکت‌های داخلی که قادر به رقابت با شرکت‌های جهانی نبودند، یا به پیمانکاران فرعی تبدیل شدند یا کارخانه‌های خود را به نهادهای خارجی فروختند و از این بخش خارج شدند و در نتیجه ترکیه به انحصارهای بین‌المللی در داروسازی و لوازم پزشکی وابسته شده است.

شرکت‌های داروسازی ترکیه که به سرمایه‌گذاران خارجی فروخته شده‌اند عبارتند از:

- شرکت ترکیه‌ای İlsan-Hexal در سال ۱۹۹۹ به شرکت سوئیسی Sandoz فروخته شد.

- شرکت ترکیه‌ای İbrahim Etem Ulagay İlaç در سال ۲۰۰۱ به شرکت ایتالیایی Menarini Group فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Fako İlaç در سال ۲۰۰۳ به شرکت ایسلندی Actavis فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Deva Grup در سال ۲۰۰۶ به Eastpharma فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Münir Şahin İlaç Sanayi در سال ۲۰۰۶ به شرکت آمریکایی Partners in Life Science فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Biofarma در سال ۲۰۰۶ به شرکت آمریکایی Partners in Life Science-Citigroup Venture Capital فروخته شد. (در سال ۲۰۲۱ دوباره به سرمایه‌گذاران مستقر در سوئیس فروخته شد)
- شرکت‌های ترکیه‌ای Eczacıbaşı Sağlık Ürünleri و شرکت Eczacıbaşı Özgül Kimya در سال ۲۰۰۷ به شرکت جمهوری چک Zentiva فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Med İlaçlar در سال ۲۰۰۷ به شرکت اسرائیلی TEVA فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Yeni İlaç در سال ۲۰۰۸ به شرکت ایتالیایی Recordati فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای DDS در سال ۲۰۱۰ به شرکت آلمانی ERBA Diagnostics Mannheim فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Avimedica در سال ۲۰۱۰ به شرکت آلمانی Lohmann Animal Health فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Taymed در سال ۲۰۱۰ به شرکت آلمانی Celesio Group فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Cenovapharma در سال ۲۰۱۱ به شرکت لهستانی Polpharma SA فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Dr. Feridun Frik İlaç در سال ۲۰۱۱ به شرکت ایتالیایی Recordati فروخته شد.
- شرکت ترکیه‌ای Mustafa Nevzat İlaç در سال ۲۰۱۲ به شرکت آمریکایی Amgen فروخته شد.

- شرکت ترکیه ای ABC Kimya در سال ۲۰۱۷ به شرکت سوئیسی سیکا فروخته شد.

عملیات همزمان در ۱۲ استان ترکیه در راستای مبارزه با فساد اداری - گمرکی

در تحقیقاتی که توسط دفتر دادستانی کل باکرکوی استانبول انجام شد، مشخص گردید که کارمندان دولتی سوابق کیفری و اطلاعات گمرکی را در اختیار اعضای یک باند تبهکار قرار داده‌اند. عملیات نیروهای انتظامی همزمان در ۱۲ استان ترکیه شامل استانبول، موغلا، بورسا، ادرنه، چاناک‌قلعه، سیواس، تکیرداغ، دیاربکر، ازمیر، بالکسیر، آنکارا و کایسری انجام شد که در نتیجه منجر به صدور حکم بازداشت ۵۰ نفر که ۲۷ نفر از آنها کارکنان دولتی هستند، گردید. تحقیقات دفتر دادستانی کل باکرکوی نشان داد که اعضای این باند با کارکنان دستگاههای دولتی در ارتباط بوده‌اند و از آنها اطلاعاتی در مورد سوابق کیفری، سوابق تحت تعقیب، احکام بازداشت، اعلان‌های قرمز، استعلام خودرو و عبور از گمرک دریافت کرده‌اند.

در این عملیات، حکم بازداشت برای مجموع ۵۰ مظنون، از جمله ۱۲ افسر پلیس، یک کارمند دادگاه، یک معاون مدیر گمرک، ۱۵ افسر گمرک و ۲ وکیل صادر شد. میلیاردها تراکنش مالی بین حساب‌ها این پرونده همچنین شامل تحقیقات انجام شده از طریق ماساک (هیئت تحقیقات جرایم مالی) و سوابق بانکی بود. بررسیهای بیشتر از این گروه تبهکار، ضبط دوربین‌های مداربسته مربوط به حمل مواد مخدر نیز به پرونده اضافه شده است. ضبط دوربین‌ها، مکاتبات و تجزیه و تحلیل‌های HTS که در پرونده تحقیقات موجود است، نشان می‌دهد که یک دستگاه کامیون که گفته می‌شود حامل مواد مخدر بوده است در تاریخ ۲۰ دسامبر ۲۰۲۵ بدون انجام اسکن اشعه ایکس از سکوی شماره ۳ در دروازه مرزی ایپسالا عبور داده شده و برای این کار درخواست ۲۷۰ هزار یورو نموده‌اند.

تسریع در روند بازگشایی دروازه گمرکی نصیبین - کامیشلی با سوریه

جلسه‌ای با موضوع «مناطق آزاد تجاری و صنعتی سوریه و محیط سرمایه‌گذاری» در ساختمان اتحادیه اتاقهای بازرگانی ترکیه (توب) با حضور وزیر عمر بولات، وزیر تجارت ترکیه، کوتیب احمد بدوی، رئیس اداره کل دروازه‌ها و گمرکات مرزی سوریه، و رفعت حصارجیکلی اوغلو، رئیس توب برگزار شد. در این نشست وزیر تجارت ترکیه

اظهار داشت: توب و شرکت‌های گمرکی و گردشگری در ۲۲ سال گذشته پروژه‌های بسیار موفقی را در ترکیه در زمینه نوسازی و گسترش ۲۰ دروازه گمرکی با مدل ساخت- بهره‌برداری- انتقال انجام داده‌اند. بولات با اشاره به اینکه آنها همچنان برای دستیابی به هدف تجارت خارجی ۱۰ میلیارد دلاری تعیین شده توسط رهبران هر دو کشور تلاش می‌کنند، گفت: تنها در سال گذشته، با افزایش بیش از ۴۰ درصدی در تجارت متقابل خود، به حدود ۳.۷۵ میلیارد دلار رسیدیم. ما مصمم هستیم که این ارقام را افزایش دهیم. برای تحقق این امر، تولید و سرمایه‌گذاری در هر دو کشور باید افزایش یابد. گذرگاه‌های مرزی زمینی و خطوط حمل و نقل دریایی، که نقاط ترانزیت تجارت هستند، باید تقویت، گسترش و نوسازی شوند.

بولات با بیان اینکه عبور و مرور تجاری و مسافری در گذرگاه‌های مرزی دو کشور بدون وقفه ادامه دارد، گفت که آنها تلاش‌های خود را برای بازگشایی گذرگاه مرزی نصیبین- کامیشلی به روی گذرگاه‌های تجاری، مسافری و ترانزیتی تا پایان سال تسریع کرده‌اند. بولات تأکید کرد که آغاز فعال تجارت ترانزیتی بین ترکیه و سوریه از ماه آوریل، تحولی مثبت است که منجر به افزایش تجارت با کشورهای خلیج فارس مانند لبنان، اردن، عراق، عربستان سعودی، کویت، قطر، امارات متحده عربی، عمان و بحرین شده است. وی در ادامه اظهار داشت: جنگ در خلیج فارس و بسته شدن مکرر تنگه هرمز باعث اختلال در خطوط انرژی و محصولات پتروشیمی حیاتی در سراسر جهان و همچنین مشکلاتی در خطوط لجستیک و تأمین شده است. این امر نیاز مبرم به گسترش و ساخت کریدورهای حمل و نقل زمینی جدید و کریدورهای نفت و گاز طبیعی از ترکیه و سوریه به اردن، عراق و سایر کشورهای خلیج فارس را برجسته کرده است. وی افزود که دولت‌های هر دو کشور در تسریع تجارت ترانزیتی با کشورهای خلیج فارس پیشرفت مثبتی داشته‌اند.

بدوی، رئیس اداره کل دروازه‌های مرزی و گمرک سوریه نیز در این نشست گفت که سوریه وارد فرآیند بهبود و بازسازی شده است و آنها حمایتی را که ترکیه از میلیون‌ها سوری ارائه داده است، فراموش نخواهند کرد. بدوی با بیان اینکه هدف آنها انتقال این رابطه از مرحله حمایت و همبستگی به مرحله مشارکت کامل در تولید، توسعه و سرمایه‌گذاری است، تأکید کرد که پروژه منطقه آزاد اجرا شده در ادلب یک ساختار ویژه است. وی با اشاره به اینکه پروژه‌های منطقه آزاد تجاری ادلب» و منطقه صنعتی سراقب دستاوردهای استراتژیک هستند، گفت: این

پروژه یک مرکز یکپارچه برای صنعت، تجارت و خدمات لجستیکی خواهد بود. ما از شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران ترکیه‌ای دعوت می‌کنیم تا با حضور در این مکان استراتژیک، در داستان موفقیت اقتصادی جدید سوریه شرکت کنند. ما به سرمایه‌گذاران خود بسته تشویقی جامعی شامل معافیت‌های مالیاتی، تسهیلات مالی و گمرکی ارائه می‌دهیم. هدف ما نه تنها افزایش حجم تجارت، بلکه ایجاد یک سیستم یکپارچه شامل زنجیره‌های تولید و تأمین بین ترکیه و سوریه است.

جنگ آمریکا - ایران و افزایش قیمت بنزین و گازوئیل در ترکیه

قیمت سوخت گازوئیل در ترکیه در مورخ ۲۱ جولای ۲۰۲۶ بالغ بر ۱.۱۴ لیر و قیمت بنزین در مورخ ۲۳ جولای ۲۰۲۶ بالغ بر ۱.۲۳ لیر افزایش یافت. تشدید مجدد تنش‌ها در درگیری آمریکا و ایران، خطرات تنگه هرمز و کاهش عرضه جهانی گازوئیل، قیمت‌ها را به سمت بالا سوق می‌دهد. با آخرین افزایش، قیمت هر لیتر سوخت دیزل در استانبول از ۷۴ لیر ترکیه و در آنکارا و ازمیر از ۷۵ لیر ترکیه فراتر رفته است. تشدید مجدد درگیری‌ها بین آمریکا و ایران، فشار قیمتی جدیدی را در بازارهای جهانی انرژی ایجاد کرده است. قیمت سوخت دیزل ۱.۱۴ لیر ترکیه افزایش یافته است. بنابراین، قیمت هر لیتر سوخت دیزل که قبل از جنگ آمریکا و ایران حدود ۶۰ لیر ترکیه بود، در استانبول از ۷۴ لیر ترکیه، در آنکارا و ازمیر از ۷۵ لیر ترکیه و در برخی از استان‌های شرقی از ۷۷ لیر ترکیه فراتر رفته است. با آخرین افزایش صورت گرفته شده، افزایش قیمت سوخت دیزل از زمان آغاز جنگ به حدود ۱۵ لیر ترکیه رسیده است. قیمت هر لیتر بنزین که در پایان ماه فوریه ۲۰۲۶ در استانبول حدود ۵۸ لیر ترکیه بود، اکنون نزدیک به ۶۸ لیر ترکیه است. البته پیش بینی می‌شود که قیمت بنزین نیز در روزهای آینده مجدداً افزایش یابد. افزایش قیمت سوخت صرفاً به دلیل افزایش قیمت نفت خام نیست. در هفته‌های اخیر، کمبود عرضه در بازارهای جهانی، به ویژه در محصولات پالایش شده مانند گازوئیل و سوخت جت، نیز بر قیمت‌ها فشار وارد کرده است. محدودیت‌های روسیه بر صادرات گازوئیل، افزایش تقاضا در ماه‌های تابستان و خطرات ژئوپلیتیکی در خاورمیانه در افزایش جدید قیمت‌ها در پمپ بنزین‌های ترکیه منعکس شده است.

به دنبال درگیری مجدد بین آمریکا و ایران، درک ریسک در بازارهای انرژی دوباره افزایش یافته است. نگرانی‌های فزاینده در مورد امنیت تانکرها در اطراف تنگه هرمز و حملاتی که زیرساخت‌های انرژی در منطقه را هدف قرار

می‌دهند، عدم قطعیت در مورد عرضه نفت را تقویت کرده است. در حالی که قیمت نفت خام برنت دیروز در بازارهای بین‌المللی دوباره به بالای ۱۰۰ دلار در هر بشکه رسید، تحلیلگران اظهار می‌کنند که بازارها نه تنها عرضه فعلی، بلکه اختلالات احتمالی را نیز قیمت‌گذاری می‌کنند. تنگه هرمز همچنان یکی از مهمترین کریدورهای انرژی است که تقریباً یک پنجم تجارت نفت جهان از آن عبور می‌کند. هرگونه تنش در این مسیر نه تنها بر نفت خام، بلکه بر قیمت محصولات پالایش‌شده مانند بنزین، گازوئیل و سوخت جت نیز تأثیر مستقیم می‌گذارد. با این حال، افزایش قیمت‌ها در هفته‌های اخیر صرفاً به دلیل نفت خام نیست. تحول اصلی در بازار جهانی انرژی، کاهش عرضه محصولات پالایشگاهی است.

طبق داده‌های منتشر شده، قیمت گازوئیل که در ابتدای ماه جاری میلادی حدود ۹۴۰ دلار در هر تن بود، به سرعت به مرز ۱۲۰۰ دلار نزدیک شد. این افزایش تقریباً ۲۸ درصدی، هزینه‌های تولید پالایشگاه را افزایش داد و در قیمت پمپ‌ها در کشورهای واردکننده منعکس شد. از آنجایی که نفت خام در پالایشگاه‌ها فرآوری و به بنزین، گازوئیل و سوخت جت تبدیل می‌شود، قیمتی که مصرف‌کنندگان می‌پردازند صرفاً به قیمت نفت برنت وابسته نیست. کاهش عرضه محصولات پالایشگاهی گاهی اوقات می‌تواند باعث شود قیمت گازوئیل سریع‌تر از نفت خام افزایش یابد و ترکیه از جمله کشورهایی است که به سرعت تحت تأثیر نوسانات قیمت در بازارهای بین‌المللی قرار می‌گیرد. یکی از دلایل اصلی محدودیت در بازار دیزل، تصمیمات روسیه در مورد صادرات دیزل بود. روسیه، یکی از بزرگترین صادرکنندگان دیزل جهان، با محدود کردن صادرات، به ویژه در اروپا و حوزه مدیترانه، عرضه را کاهش داد.

این امر با اختلال در عملیات پالایشگاه‌ها در خاورمیانه به دلیل جنگ آمریکا و ایران و تأثیر حملات اوکراین به پالایشگاه‌های روسیه بر تولید، تشدید شد. تقاضای شدید از سوی حمل و نقل جاده‌ای، صنعت و کشاورزی در ماه‌های تابستان، فشار بر عرضه را بیشتر کرد. در نتیجه، محدودیت در بازارهای دیزل و سوخت جت در هفته‌های اخیر باعث شده است که قیمت این محصولات سریع‌تر از قیمت نفت خام افزایش یابد. این تحول یکی از دلایل اصلی افزایش اخیر قیمت دیزل محسوب می‌شود.

چرا ترکیه سریع‌تر از دیگران تحت تأثیر قرار گرفته است؟

افزایش قیمت سوخت مختص ترکیه نیست. در آمریکا، میانگین قیمت بنزین نیز پس از حدود یک ماه دوباره به بالای ۴ دلار در هر گالن افزایش یافته است. این نشان می‌دهد که این مشکل نه تنها از تولید نفت خام، بلکه از ظرفیت پالایش و تجارت فرآورده‌های نفتی نیز ناشی می‌شود. ترکیه، که به شدت به واردات نفت و فرآورده‌های نفتی وابسته است، از جمله کشورهایی است که به سرعت تحت تأثیر نوسانات قیمت در بازارهای بین‌المللی قرار می‌گیرد. ترکیه تقریباً ۹۲ درصد به واردات نفت و ۹۸ درصد به واردات گاز طبیعی وابسته است. بخش قابل توجهی از نیازهای سوخت دیزل آن نیز از طریق واردات تأمین می‌شود. بنابراین، افزایش قیمت فرآورده‌های بین‌المللی و نوسانات نرخ ارز به سرعت در قیمت پمپ بنزین‌ها منعکس می‌شود.

اختلاف نفتی عراق و ترکیه: آیا می‌توان آنچه را که در داوری از دست رفت، در میز مذاکره به دست آورد؟

گزارش‌های خبری در مورد ادعای پرداخت حدود ۱.۵ میلیارد دلار غرامت توسط ترکیه به عراق دوباره مطرح شده است. پس از تصمیم اخیر دادگاه تجدیدنظر پاریس، این تصور عمومی ایجاد شده که ترکیه یک پرونده داوری بین‌المللی دیگر را باخته است. با این حال، این کاملاً دقیق نیست. هیچ تصمیم داوری جدیدی علیه ترکیه وجود ندارد. در واقع، دادگاه تجدیدنظر پاریس درخواست لغو تصمیم ۲۰۲۳ هیئت داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) را رد کرد. به عبارت دیگر، این دادگاه حکم به پرداخت غرامت جدیدی نداد و اعتبار قانونی حکم قبلی موجود را تأیید کرد. این جزئیات بسیار مهم است زیرا قانون و دیپلماسی یک چیز نیستند. در حالی که روند قانونی تا حد زیادی پیشرفت کرده است، مذاکرات دیپلماتیک و اقتصادی به هیچ وجه پایان نیافته است. مسئله اصلی غرامت تقریباً ۱.۵ میلیارد دلاری نیست. آینده خط لوله کرکوک-جیحان، موضع دولت اقلیم کردستان عراق، روند داوری دوم در حال انجام، پروژه جاده توسعه و هدف ترکیه برای تبدیل شدن به یک قطب انرژی منطقه‌ای، همگی بخش‌هایی از یک معادله استراتژیک هستند.

اختلاف بر سر صادرات نفت تولید شده توسط دولت اقلیم کردستان عراق بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ از طریق جیحان بدون تأیید بغداد بود. همچنین باید توجه داشت که دادخواست غرامت ارائه شده توسط دولت عراق بالغ بر ۳۰ میلیارد دلار بود. اشتباه دولت ترکیه در آن زمان پذیرش گنجاندن بند «ترکیه فقط از سازمان بازاریابی نفت دولتی عراق (SOMO) نفت خریداری خواهد کرد» در توافق‌نامه بود. اگر این بند اضافه نمی‌شد، جریمه تقریباً ۱.۵

میلیارد دلاری ممکن بود اعمال نشود. در حالی که هیئت داورى حکم داد که ترکیه برخی از تعهدات خود نظیر عدم تعمیر به موقع آسیب به خط لوله نفت به دلیل خرابکاری در دوره شدید مبارزه با پ.ک.ک را نقض کرده است، برخی از ادعاهای متقابل آنکارا را نیز پذیرفت. علاوه بر این، روند داورى دوم، که دوره پس از سال ۲۰۱۸ را پوشش می‌دهد، هنوز در حال انجام است. بنابراین، پرونده حقوقی بسته نشده و هنوز فضای قابل توجهی برای مذاکره بین دو طرف وجود دارد. در پرونده‌های داورى بین‌المللی، پیروزی حقوقی همیشه به معنای پیروزی اقتصادی نیست. تعطیلی خط لوله به مدت بیش از دو سال منجر به از دست دادن میلیاردها دلار درآمد نفتی توسط عراق شد. دولت منطقه‌ای کردستان عراق متحمل ضررهای قابل توجهی در درآمد شد. ترکیه درآمدهای ترانزیتی خود را از دست داد، بندر جیحان فعالیت سابق خود را از دست داد و سرمایه‌گذاری‌های جدید به تعویق افتاد در نهایت، همه ضرر کردند. بنابراین، نگاه کردن به موضوع فقط با این سوال که چه کسی برد، چه کسی باخت؟ ناقص است. سوال واقعی این است که چگونه می‌توان ضرر مشترک را به سود مشترک تبدیل کرد.

فرآیند داورى دوم را نباید صرفاً به عنوان یک ریسک جدید در نظر گرفت. همچنین فرصتی قابل توجه برای آشتی جامع ارائه می‌دهد. در اختلافات بین‌المللی انرژی، طرفین اغلب در مورد مطالبات گذشته، درآمدهای ترانزیت آینده، تعهدات سرمایه‌گذاری و ترتیبات تجاری جدید در یک بسته واحد مذاکره می‌کنند. بازیگری که اغلب در این بحث نادیده گرفته می‌شود، دولت منطقه‌ای کردستان عراق است. اگرچه طرفین قانونی داورى، ترکیه و دولت مرکزی عراق هستند، اما حکومت اقلیم کردستان یکی از طرفینی بود که مستقیماً از صادرات نفت مورد مناقشه سود می‌برد.

پروژه مسیر توسعه، فعال‌سازی مجدد خط لوله کرکوک-جیحان با ظرفیت کامل، تجارت گاز طبیعی، اتصالات برق، سرمایه‌گذاری‌های پتروشیمی، مراکز لجستیک و تبدیل شدن جیحان به یک قطب انرژی منطقه‌ای می‌تواند ده‌ها میلیارد دلار ارزش مشترک برای همه طرفین ایجاد کند.

برای تحقق این امر، پرونده‌های داورى نباید صرفاً به وکلا واگذار شوند. یک استراتژی مذاکره جامع، مدیریت مشترک توسط نهادهای انرژی، سیاست خارجی، اقتصادی و تجاری مورد نیاز است. نباید فراموش کرد که دادگاه‌ها گذشته را حل و فصل می‌کنند، دیپلماسی آینده را شکل می‌دهد. ترکیه امروز دو مسیر پیش روی خود دارد: یا

همچنان حول اختلافات گذشته خواهد چرخید، یا این پرونده حقوقی را به آغاز یک همکاری اقتصادی و ژئواستراتژیک بزرگتر تبدیل خواهد کرد. البته که مسیر دوم با منافع بلندمدت ترکیه همخوانی بیشتری دارد.

بخش اقتصادی سفارت جمهوری اسلامی ایران - آنکارا